

# Monitorování, prevence a ochrana proti obaleči švestkovému

## Problém

Obaleč švestkový (*Grapholita funebrana*) je jedním z nejničivějších škůdců slivoní v Evropě (obr. 1). Ztráty na výnosech byly zaznamenány ve výši 40 až 95 %. Obvykle se mohou objevit dvě generace obaleče švestkového za rok. První generace létá od poloviny května do konce června a druhá generace od začátku července do srpna. Larvy mohou způsobit značné škody na plodech (obr. 2).

## Řešení

Nejběžnější metodou ochrany je matení samců pomocí feromonů. Feromonové odparníky (obr. 3) se instalují začátkem dubna, před obdobím letu obaleče švestkového. Další strategií používanou v praxi je přímá regulace pomocí přípravků na bázi *Bacillus thuringiensis* ssp. *kurstaki*. Bakterie napadá larvy na plodech v době vrcholu líhnutí larev.

## Rámeček použitelnosti

### Téma

Rostlinná výroba, peckové ovoce

### Klíčová slova

Matení samců, kvalita ovoce, chuť

### Kontext

Pěstování slivoní, mírný pás

### Doba aplikace

Vegetační období od května do srpna

### Období dopadu

Životnost sadu

## Výhody

Feromony používané pro obaleče švestkového nejsou druhově specifické a použití feromonových odparníků přiláká jiné druhy obalečů včetně obaleče východního (*Grapholita molesta*), který způsobuje podobné škody.

## Praktická doporučení

- **HOSTITELSKÉ ROSTLINY:** larvy mohou způsobit značné škody na hostitelských stromech, jako jsou slivoně (*Prunus domestica*) a meruňky (*Prunus armeniaca*). Kromě toho jsou napadány také broskvoně (*Prunus persica*), mandloně (*Prunus amygdalus*) a další druhy *Prunus*.
- **Životní cyklus:** obvykle dvě generace za rok
  - 1. generace: květen až červen
  - 2. generace: červenec až srpen
  - V klimaticky příznivých oblastech se třetí generace může objevit kolem poloviny srpna, než dospělé housenky poslední generace přezimují



Obrázek 1: Hnědošedá dospělá můra s rozptýlenou kresbou. Foto: Vladan Falta, laboratoř Biocont, CZ.



Obrázek 2: Chodby larev kolem pecky. Foto: Vladan Falta, Biocont laboratorý, CZ.



Obrázek 3: Feromonové výparníky. Foto: Foto: Radek Vávra, VSUO, ČR.

- **POŠKOZENÍ:**

- 1. generace: Samičky kladou vajíčka jednotlivě nebo v malých skupinkách na plody. Vstupní otvory jsou však sotva viditelné. Žír larev způsobuje gummózu, ze vstupního otvoru vytéká tekutina (obrázek 4). Jedná se o dobré detekce pro diagnostická pozorování. Předčasná změna barvy ze zelené na fialovou a/nebo opad plodů.
- 2. generace: Samičky kladou vajíčka do zrajících plodů a larvy se živí v celém plodu, cestují z vnější části do oblasti pecky, vytvářejí vyplněné chodby a živí se uvnitř. Obvykle se na jednom plodu vyvíjí pouze jedna housenka. Plody jsou nejedlé, neprodejně (obrázek 2).

- **KONTROLA A PREVENCE:** Použijte rušení páření pomocí feromonových dávkovačů.



Feromony pro monitorování *G. funebrana* lze umístit do stejných lapáků jako pro obaleče jablečného

- Umístění feromonových výparníků (obrázek 3) se doporučuje spíše na okrajích sadů než uprostřed
- Feromonové pasti nejsou druhově specifické, zachycují mnoho jiných druhů *Grapholita*, včetně samců *G. molesta*
- Pozdě dozrávající odrůdy jsou více poškozovány, proto by se měly pěstovat odrůdy dozrávající dříve
- Přímá regulace aplikací přípravků na bázi *Bacillus thuringiensis* ssp. *kurstaki* na plody v době líhnutí larev

**Obrázek 4:** Poškození plodů 1. generace. Výtok tekutiny ze vstupního otvoru na švestce. Foto: Vladan Falta, Biocont laboratory, CZ.

### Další informace

#### Další informace:

- Rauleder, H. 2002. Poznámky k biologii můry švestkového plodu (*Cydia funebrana*). *Gesunde Pflanzen* 54(8): 241-248.
- Sciarretta, A., Trematerra, P. a Baumgärtner, J. 2001. Geoprostorová analýza úlovků feromonových lapačů *Cydia funebrana* (Lepidoptera: Tortricidae) ve dvou prostorových měřítkách. *American Entomologist* 47(3): 174-184.

#### Webové odkazy:

- Ovocná můra švestková, *Grapholita funebrana*. Průzkum komoditních škůdců peckovin. USDA.
- *Grapholita funebrana*. Tortricidy zemědělského významu.
- Další praktická doporučení najdete na platformě Organic Farm Knowledge.

### O tomto praktickém výtahu

**Vydavatel:** VŠÚO Holovousy s.r.o., Holovousy 129, 508 01 Hořice, Česká republika  
+420 491 848 205, info@vsuo.cz  
www.vsuo.cz

**Autor:** Radek Vávra, Jiří Kaplan, Vladan Falta, Lukáš Maryška

**Kontakt:** radek.vavra@vsuo.cz



**Recenze:** Ilsa Phillips (IFOAM Organics Europe), Lauren Dietemann (FiBL)

**Permalink:** [organic-farmknowledge.org/tool/45931](https://organic-farmknowledge.org/tool/45931)

**Název projektu:** BIOFRUITNET - Podpora inovací v produkci ekologického ovoce

**Webové stránky projektu:** <https://biofruitnet.eu/>

© 2023

